

Svar från Sveriges Ornitologiska Förening samt berörda regionala ornitologiska föreningar angående Regionalt miljö- och hushållningsprogram för fjällen.

SOF anser det angeläget att såväl riksföreningen som de regionala föreningarna får ta del av information och samråd kring detta program. Vid den snabba förfrågan som cirkulerats från SOF har svar erhållits från tre av fyra regionala föreningar. Kontaktpersoner och adresser anges dock till alla föreningar. Även Jämtlands läns OF är synnerligen aktiva i fjällfrågor.

Svaren är ingivna av:

SOF: Lars Lindell, ordförande, med kompletteringar av undertecknad.

Norrbottens OF: Ingrid Sandahl, ordförande

Västerbottens OF: Per Hansson, ordförande

Dalarnas OF: Mats Forslund, vice ordf. mfl.

Den korta svarstiden gör att vi inte kan garantera någon fullständighet i svaren men dessa speglar det viktigaste vi arbetar med i fjällfrågor. Se svaren som en helhetsbild av vad SOF och regionala föreningar sysslar med; överlappningar och samverkan finns i flera fall. Exempelvis finns flera svar från NOF och DOF som även övriga föreningar med säkerhet skulle skriva under på.

1. På vilket sätt arbetar organisationen med frågor som rör fjällområdet?

SOF: Dokumenterar fågelfaunan i fjällområdet. Följer fågelskyddsfrågor i området, t.ex. vindkraft och rovdjur. Samarbetar med regionala och centrala myndigheter i dito frågor. Arrangerar resor i området.

NOF: Undersökning av fågelfauna genom inventeringar och ringmärkning. Information till allmänheten om fjällfåglarna genom exkursioner och studiecirkel. Bevakning av miljöfrågor som rör fåglar.

VOF: Bedriver artprojekt enligt punkt 5.

DOF: Vi är en ornitologisk förening som har fåglarna och deras livsmiljö som utgångspunkt. Vi har genomfört olika fågelinventeringar i fjällområdena i Dalarna.

2. Hur arbetar organisationen med frågor som rör hållbar utveckling i fjällområdet?

SOF: Fågelskyddsfrågor ses utifrån detta perspektiv. Det gäller t.ex. skogsavverkningar liksom jaktfrågor.

NOF: Samma svar som under p1 eftersom hållbar utveckling i allmänhet även är gynnsam för fågelfaunan.

DOF: Vi har exempelvis varit med och slagit larm om överbetningen (inkl. tramp) som sker i renbetesområdet i Dalarna. När frågan om att upplåta Fulufjället som reservbetesområde för renarna från samebyn i Idre kom upp arbetade vi för att detta förslag skulle stoppas. Vi har också deltagit i arbetet med att försöka förhindra att projektet "Tre toppar" genomförs. Ovanstående arbete har gjorts för att en hållbar utveckling skall ske i fjällområdet.

3. Vilka samverkansorgan/partnerskap deltar org i som rör fjällområdet?

SOF: Kungsörnsgrupperna. Remisser från Naturvårdsverket/Miljödep i tillämpliga fall.

NOF: Får i allmänhet remisser från länsstyrelsen (dock ej i detta fall). Samverkan m SNF.

VOF: Regionala rovdjursrådet i Västerbotten (gm P-O Nilsson/Leif Bildström).

DOF: Ett samarbete har skett med andra naturorganisationer i Dalarna för att försöka stoppa projektet "Tre toppar".

4. *Har org någon strategi/policy som rör utv av fjällområdet?*
SOF: Se SOF:s handlingsprogram för fågelskydd (medsändes separat).
NOF: Strategi baserad på SOF:s fågelskyddsprogram är under utarbetande.
DOF: DOF följer SOF:s handlingsprogram för fågelskydd där kapitel 8 behandlar fjällområdena.
5. *Vilka pågående projekt som rör fjällområdet bedrivs/finansieras av organisationen?*
SOF: Projekt Jaktfalk. Dokumentation av fågelfaunan via bl.a. rapporteringssystemet Svalan på Internet.
NOF: Deltar i projekt Pilgrimsfalk, projekt Kungsörn och projekt Jaktfalk. Driver projekt Lappmes och ett projekt för en norrbottnisk fågelatlas. Enskilda medlemmar deltar i svensk Häckfågeltaxering och Vinterfågelräkning. Vid Haparanda Sandskår fågelstation ringmärks fjällfåglar på sträck.
VOF: Projekt Pilgrimsfalk (Bo Lindgren/Johan Ekenstedt/Tomas Byström) och Projekt Kungsörn (i samarbete med Lst AC). Båda projekten finns beskrivna på www.sofnet.org under Fågelskydd.
DOF: Det enda projekt som för närvarande drivs av DOF är inventering och övervakning av kungsörn (på uppdrag av länsstyrelsen och ingår i övervakningen av de stora rovdjuren).
6. *Vilka projekt som rör fjällområdet har genomförts/finansierats av organisationen?*
NOF: Projekten i punkt 5 är långtidsprojekt.
DOF: Vi har genomfört två inventeringar av fågelfaunan på Fulufjället samt inventerat fåglar på myrar i anslutning till fjällen. Vi har också inventerat rutor i fjällområdet för "Svensk fågelatlas". Dessutom besöks fjällområdena regelbundet av ornitologer.
/SOF Kommentar: Här har det inte funnits tid för några utförliga svar, men de flesta pågående projekt och inte minst fågelrapporteringen är av långtidskaraktär. Föreningarna har också i flera fall varit involverade i universitetsanknutna projekt, t.ex. Luvreprogrammet i Ammarnäs./
7. *Vem är kontaktperson på organisationen när det rör fjällfrågor?*
Jag ber om ursäkt för att at-tecknet inte fungerade vid denna utskrift.
SOF: Beror lite på frågans art, kontaktperson för detta program har ännu ej utsetts, men kontakt bör tills vidare gå via ordf Lars Lindell, Dörby 3656, 386 96 Färjestaden, 82lindell at telia.com, 0485-32340, 0706-602558. I fågelskyddsfrågor kontakta annars fågelskyddschef Björn Welander, SOF, Ekhagsv 3, 104 05 Sthlm, bjorn.welander at sofnet.org, 08-6122570, 0707-490666, eller styrelseledamot Marie Björklund, Målarv 12, 955 31 Råneå, marie.bjorklund at bd.lst.se, 0924-10616.
NOF: För fågelskyddsfrågor NOF:s fågelskyddsgrupp som leds av Ove Persson (ove.persson at bu.pitea.se) och Rolf Gustafsson (rolfg092017802 at yahoo.se). I övrigt ordf. Ingrid Sandahl, Reenstiernasg 32, 981 32 Kiruna, 0980-81492, 0702-566889, ingrid.sandahl at telia.com.
VOF: P-O Nilsson, 090-12 08 08, 0704-947230, per-olof.nilsson at umea.se
Jämtlands läns OF: Ulla Falkdalen, Frimans väg 251, 832 54 Frösön, 063-100209, falkdalen at bredband.ner
DOF: Conny Trogen, fågelskyddsgruppen i Dalarnas Ornitologiska Förening, Rista 4, 780 41 Gagnef, tel. 0241 - 103 48. E-post: xkt216c@tinet.s

8. *Vilka frågor tycker org är speciellt viktiga att lyfta fram när det rör fjällområdet och dess möjligheter?*

SOF: En långsiktigt positiv utveckling för fågelfaunan. Fjällens ekologi med fokus fr.a. på uteblivna gnagarcykler. Rovfåglar i fjällen. Se även fågelskyddsprogrammet.

NOF: En detaljerade redogörelse finns i NOF:s remissvar ang skötselplan för Lapponia.

Detta remissvar kan i mångt o mycket tillämpas på hela fjällvärlden. Den största hotbilden beträffande fågelfaunan finns mot kvarvarande områden med gammal fjällnära skog.

Andra frågor är vindkraftsutbyggnad i obruten terräng och motsättningar mellan renskötseln och främst kungsörn.

VOF: Monitoring av flora och fauna. Skydd av återstående fjällnära skogar. Belysning av hur fauna och flora reagerar på (eko)turism (skoter, flyg, bergsklättring etc) och vindkraft.

DOF: Att bibehålla orörd fjällnatur som ej är exploaterad av turistringen och som ej är överbetad av ren. I Dalarna är redan stora delar av fjällen hårt exploaterade. En orörd natur kommer troligen att vara en bristvara i Europa i framtiden och det är ej omöjligt att detta kan vara attraktivt för kommande generationer.

9. *Förslag till framtida samarbete/samverkan lokalt o regionalt kring frågor som rör fjällområdets utveckling?*

NOF: Inom NOF finns mycket stort intresse för samarbete och även stor sakkunskap om fjällens fåglar som bör tas i anspråk.

DOF: Om exploateringshot kommer mot dalafjällen bör dessa hot analyseras noga av länsstyrelsen som är den ansvariga myndigheten. Länsstyrelsen bör kontakta de naturorganisationer som finns i länet för att begära in synpunkter.

10. *Har org möjlighet delta i en planerad hearing under våren 2004?*

SOF: Ja.

NOF: Givetvis, men kallelse måste komma i god tid.

VOF: Troligen, beroende på tid o plats.

DOF: DOF deltar gärna men det beror på tid och plats.

11. *Andra förslag till samarbete kring fjällprogrammet?*

NOF: Det finns potential att utveckla besöksnäringen kring fåglar och fågelskådning.

Detta visade inte minst händelserna vintern 2002/03 när flera grupper brittiska fågelskådare for till Masugsbyn mitt i vintern efter det att azurmesen Aztrid dykt upp där.

DOF:

12. *Övriga synpunkter?*

SOF: Gå gärna in på vår hemsida www.sofnet.org där man under bl.a. rubrikerna Fågelskydd och Regionalföreningar kan hitta mer om vår verksamhet i fjällfrågor.

NOF: Detta program upplevs som mycket viktigt av NOF.

VOF: Vi skulle önska att ni även vände er direkt till vår förening i fortsättningen.

DOF: Fjällprogrammet bör vara utformat för att kunna gälla under en längre tid då människorna i Europa kommer att ha olika synpunkter på hur mycket av den ursprungliga naturen som skall sparas för framtiden. De framtida turisterna kanske kommer att värdesätta en orörd natur mer än en överexploaterad för utförsäkning och kanske kommer dessa att vara den viktiga inkomstkällan för lokalbefolkningen.

Fjällprogrammet bör därför se det hela under lite längretid, 100 - 300 år, istället för kortsiktig ekonomisk vinning.